

Čís. 2734.

Subjektivní skutková podstata zločinu vydírání předpokládá úmysl pachatelův dáti prostředkem vyhrůžky vůli ohroženého směr pachatelem chtěný, jeho vědomí, že vyhrožuje zlem §u 98 b) tr. zák., jakož i úmysl vynutiti tím konání, dopuštění neb opomenutí, na něž nemá žádného (ani domnělého) práva.

Vzájemný poměr skutkových podstat a ideální souběh zločinů podle § 93 tr. zák. a podle § 98 b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1927, Zm II 78/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci ze dne 5. listopadu 1926, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí omezováním osobní svobody ve smyslu §u 93 tr. zák. a vydíráním ve smyslu §u 98 b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil do první stolice, by jí znovu projednala a rozhodla.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a) — správně i 10 — §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění, pokud mimo jiné vytýká, že rozsudek ohledně všech tří činů stěžovateli za vinu daných, totiž zločinu vydírání stavšího se dne 1. února 1926 na ulici vyhrožováním vraždou; neoprávněného omezování osobní svobody a vydírání stejnou vyhrůžkou, stavšího se téhož dne v bytě stěžovatelově a 27. března 1926 v bytě ohroženého Josefa J-a v B., nezjišťuje zákonem pro zločiny §§ 93 a 98 b) tr. zák. předpokládané skutkové znaky po stránce subjektivní; jakož i že ve příčině těchto dvou událostí, stavších se v bytě stěžovatelově po případě v bytě ohroženého, si neuvědomuje a pomíjí zjistiti pro případný souběh zločinů podle §§ 93 a 98 b) tr. zák. nikterak nezávažnou okolnost, jakým směrem se nesly stěžovatelem podniknuté protiprávní útoky při těchto dvou výstupech. Skutečně omezuje se rozsudek ve svých důvodech na prosté vylíčení skutkového děje. Zjišťuje, jak se jednotlivé příběhy udály po stránce objektivní, kdežto ve směru subjektivním ani co do skutkové podstaty zločinu vydírání, ani zločinu omezování osobní svobody neobsahuje žádného zjištění. Za takové zjištění nelze pokládati na konci důvodů připojenou větu, že obžalovaný nejednal z důvodů nečestných a nízkých, nýbrž ve velmi silném rozrušení a rozčilení a v oprávněném hněvu proti svůdci své ženy; vždyť tyto úvahy mohou míti význam ve příčině nevyslovení ztráty práva volebního, povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, jakož i výměry trestu vůbec; pro posouzení subjektivních složek, §em 93 a 98 tr. zák. předpokládaných, jsou však úvahy tyto bezvýznamné; ježto rozsudek neobsahuje ani jinak po stránce subjektivní podstatných zjištění, dlužno jej již pro tuto základní vadu zrušiti jako zmatečný a neudržitelný. Ke skutkové podstatě zločinu veřejného násilí vydíráním

podle §u 98 b) tr. zák. se vyhledává, by se úmysl pachatelův nesl k tomu, by prostředkem vyhrůžky byl dán vůli ohroženého směr pachatelem chtěný; dále pachatelovo vědomí, že vyhrožuje zlem v §u 98 b) po případě v souzeném případě i v §u 100 tr. zák. blíže naznačeným, jakož i posléze, že vše to učinil v tom úmyslu, by vynutil konání, dopuštění nebo opomenutí, na něž neměl žádného, ani aspoň domnělého práva. Bude třeba, by soud o všech těchto náležitostech pečlivě uvažoval předem ve příčině vyhrůžky, stavší se dne 1. února 1926 na ulici, ve kterémžto směru rozsudek sice zjišťuje o b j e k t i v n ě, že Josef J. pokládal závadný pohyb stěžovatele, držícího stále pravici na zadní kapse, v níž nosíval, jak J-ovi bylo známo, browning, za pohrůžku vraždou, nevyjadřuje se však ani slovem o tom, zdali též stěžovatelem onen pohyb předsevzat byl za tím účelem, by protiprávním způsobem vynutil na J-ovi konání (odebrání se do jeho bytu), na něž práva neměl.

Pokud se týče výstupů z bytě stěžovatelově dne 1. února 1926 a v bytě ohroženého dne 27. března 1926, kvalifikuje soud skutky stěžovatelem při těchto příležitostech předsevzaté souběžně jako zločiny podle §u 98 b) a §u 93 tr. zák. Tu sluší si především uvědomiti vzájemný poměr obou těchto skutkových podstat a uvážiti, že nebude lze za všech okolností každé při páchání zločinu vydírání stavší se omezování osobní svobody posuzovati jako zvláštní souběžný zločin podle §u 93 tr. zák., a že naopak by se též přičilo správnému posouzení činu, kdyby při omezování osobní svobody kterýkoli násilný pohyb, kterýkoli výhrůžný projev onu omezovací činnost doprovázející, byl vytržen z celkového jednání pachatelova a zvláště kvalifikován jako zločin podle §u 98 a) nebo b) tr. zák. Vždy bude třeba, by soud v případech podobného rázu zkoumal, zda nejde v tom kterém případě o činnost jednotnou, směřující ve svých konečných účincích buďto k vynucení jistého úkonu, na něž pachateli právo nepřisluší, anebo nesoucí se k tomu cíli, by osoba, na niž bylo útočeno, omezována byla ve své osobní svobodě, a nebude pak s ohledem na tuto jednotnost útoku možno, když hlavní činnost spočívala v omezení svobody, spatřovati v násilných pohybech nebo vyhrůžkách, sloužících jen k sesílení útoku proti osobní svobodě zvláštní zločin podle §u 98 a) nebo b) tr. zák.; a obdobně nebude přípustno, by v případech, kde hlavní činnost trestná záležela v donucování druhého k jistému rozhodnutí vůle, byly vedlejší činnosti, jsoucí pouhým prostředkem k dosažení zamýšleného výsledku, uznány za samostatný zločin podle §u 93 tr. zák., vyjmajíc ovšem ve směru posléze řečeném případy, v nichž trestní činnost při posouzení podle §u 98 tr. zák. spadá pod nižší sazbu §u 100 tr. zák., při posouzení podle §u 93 tr. zák. však pod vyšší sazbu §u 94 tr. zák., kdež by pak s ohledem na podpůrnou povahu zločinu §u 98 tr. zák. již podle doslovu zákona musel skutek býti posuzován podle přísnějšího zákona. Použije-li se těchto povšechných úvah na souzený případ, nutno říci toto: Povinností nalézacího soudu bude, by si především uvědomil, zda závadná činnost stěžovatelova (vyhrůžky vraždou) při výstupech dne 1. února a 27. března 1926 (v bytech) čelila k tomu, by na J-ovi bylo vynuceno jisté plnění — podpis přiznání se k cizoložství po případě vydání do-

pisů, pocházejících od manželky stěžovatelovy — a to plnění takové, na něž stěžovateli nepříslušelo ani skutečné ani domnělé právo, a zda ono věznění, uzamčení v kanceláři po případě bytu sloužilo toliko jako další prostředek k dosažení tohoto vydíraného účelu; bude-li celková činnost tak posuzována, pak odpovídala by tomuto jednotnému na vůli ohroženého podniknutému útoku kvalifikace činu jedině podle §u 98 tr. zák., a nebránila by takovému podřadění ani podpůrná povaha tohoto zločinu, poněvadž, hrozeno-li vraždou, podléhá zločin vydírání těžší trestní sazbě — těžkého žaláře od jednoho do pěti let — jako případy omezování osobní svobody, kvalifikované podle druhé věty §u 94 tr. zák. Tu budiž ještě mimochodem připomenuto, že podle druhého a třetího odstavce rozsudkových důvodů prý stěžovatel i po podpisu onoho prohlášení J-a v pokoji své ženy věznil a trýznil, což by mohlo poukazovati na činnost, vykazující samostatné náležitosti §§ 93 a 94 tr. zák., než tu by bylo uvažovati, že dotyčný obsah rozsudku nesouhlasí s příslušnými údaji J-ovými a že vůbec není poznatelné, jak byl v onom pokoji vůbec (a to vědomě) stěžovatelem ještě vězněn. Pokud by však soud — odezírajíc od posléze řečené události — při novém hlavním přeličení, bez něhož se v této věci obejíti nelze, dospěl k přesvědčení, že tu nešlo o vyhrůžky, spadající pod přísnější trestní sankci §u 100 odst. druhý tr. zák., pak by ovšem bylo soudu, s ohledem na předpis §u 98, podle něhož se trestají činy v tomto §u uvedené jen tehdy jako vydírání, nejsou-li takovým zločinem, na který jest uložen těžší trest, uvažovati o právní kvalifikaci této činnosti podle přísnějších ustanovení §u 93 a 94/2 tr. zák., při čemž by samozřejmě musil i zkoumati, zdali stěžovatel i ve směru subjektivním byl si vědom, že věznil, po případě překážel v užívání osobní svobody proti jeho vůli člověku, nad nímž mu podle zákona žádná moc nepříslušela a, jehož neměl příčiny pokládati za zločince ani míti ho za člověka škodlivého a nebezpečného. Nelze pominouti ani třetí možnost, že by totiž soud dospěl k přesvědčení, že tu vlastně šlo o vynucování plnění, na které stěžovatel měl aspoň domnělý nárok, čímž by byla kvalifikaci podle §u 98 tr. zák. vůbec odňata půda. V takovém případě bylo by pak soudu z úřední moci podle §§ 262, 267 tr. ř. zkoumati, zda nenaplnuje stěžovateli za vinu daná činnost skutkovou podstatu jiných trestných činů; tu by pak přicházela v úvahu v první řadě skutková podstata zločinu omezování osobní svobody podle §§ 93, 94 odstavec druhý tr. zák. a nebyl by při takovémto pojmání pak ani vyloučen souběh se zločinem nebezpečného vyhrožování podle §u 99 tr. zák., předpokládajíc ovšem, že zlý úmysl stěžovatelův nezahrnoval v sobě toliko ony již shora řečené složky, naplňující skutkovou podstatu §u 93 tr. zák., nýbrž že směřoval i k tomu, by byl vyhrůžkami vyvolán (zastřelením) u ohroženého onen trapný stav strachu a nepokoje, jak jej má na mysli § 99 tr. zák. Aniž by proto bylo třeba, zabývat se dalšími formálními výtkami stížnosti, bylo jí již s ohledem na ony podstatné nedostatky rozsudku vyhověti; za podmínek §u 5 nov. k trestnímu řádu napadený rozsudek zrušiti v celém jeho rozsahu již v zasedání neveřejném a věc vrátiti do první stolice, by jí znovu projednala a rozhodla.